

ВСТУПНЕ СЛОВО

Круглий стіл «Філософія, економіка та філософія економіки у перспективі розвитку сучасної гуманітарної освіти» пропонується як *перспективна міжгалузева платформа* для обговорення актуальних проблем сучасних філософсько-економічних досліджень з метою формування дієвих пропозицій щодо вдосконалення якості філософської та економічної освіти в Україні.

Власне, філософія економіки, хоч і є досить новим міжгалузевим напрямом досліджень, тим не менш, вже має свою історію. Так, з середини ХХ століття ця проблематика розвивається у США та Європі, а з початку 2000-х років й в Україні. На сьогоднішній день створено наступні філософсько-економічні співтовариства: *International Economics and Philosophy Society* – з 1994 року у США; національна мережа у Польщі *Polska Sieć Filozofii Ekonomii* з 2014 та загальноєвропейська у Франції – *Philosophy-Economics Network*, яка активно працює з 2012 року. В Україні також з березня 2010 року розпочало роботу Українське філософсько-економічне наукове товариство, на базі якого проводяться Всеукраїнські філософсько-економічні читання.

Як бачимо, суто хронологічно, українці, як завжди, перші у Європі, однак за масштабом розвитку таких дослідницьких спільнот ми, на сьогоднішній день, суттєво відстаємо. Для того, щоб, хоча б частково, виправити цю ситуацію, *на кафедрі філософії НПУ Драгоманова* за ініціативи та підтримки завідувачки кафедри Н.Г. Мозгової у 2017 році було створено *Лабораторію філософсько-економічних досліджень*, у межах якої ми докладаємо максимум зусиль для опрацювання перспективних освітніх вимірів сучасних філософсько-економічних досліджень.

На наш погляд, вдосконалення саме філософсько-економічної складової освіти має сформувати більш сприятливі умови для підготовки фахівців, які не просто засвоюватимуть логіку викладу економічних теорій знакових авторів минувшини, а й враховуватимуть ту ідеологічну та філософську складову, на основі яких ці теорії розроблено та ті цілі, яким їх було свого часу підпорядковано.

Це, в свою чергу, дозволить їм більш ґрунтовно розуміти функції та міру застосовності цих теорій у конкретних соціально-історичних умовах. Такий підхід, на наш погляд, створить додаткові можливості для вивчення альтернативних концепцій і теорій, що орієнтовані на осмислення сутності економічних процесів, наприклад, робіт Г. Беккера, Т. Седлачека, Г. Мінськи та інших маловідомих на наших теренах авторів.

Саме тому філософські проблеми сучасної економічної науки та відповідні засади актуальної, на сьогоднішній день, освітньої практики виходять, на разі, на перший план. До того ж, нова хвиля економічної кризи створила умови для суттєвого перегляду як змістовної, так й ідеологічної складової економічної політики сучасних держав. З одного боку, таке різке зрушення в глобальній економічній політиці створює додаткові проблеми для країн, які все ще розвиваються, а з іншого – нові можливості для змін у національній економічній політиці.

Власне потреба трансформації національної економічної парадигми на ідеологічному та господарському рівнях цілком слушно сприяє постановці питання про практичні перспективи викладання такої навчальної дисципліни як «Філософія економіки» для економічних, неекономічних та філософських спеціальностей. Зокрема йдеться про обговорення нових перспективних освітніх програм, які дозволять враховувати альтернативні економічні ідеології, а не обмежувати соціальну практику лише неоліберальною доктриною. У процесі такої кропіткої критичної роботи варто враховувати й психологічні особливості суб'єктів національного господарювання, і, що не менш важливо, звернути суттєву увагу на трансформацію екологічних орієнтацій у економічному мисленні сучасної цивілізованої людини.

Оскільки ми спеціалізуємося на підготовці педагогічних кадрів, то зважаючи на цю специфіку, маємо аналізувати не тільки дослідницькі перспективи самі по собі, але, найголовнішим для нас є аналіз можливостей максимально якісного впровадження результатів таких досліджень у навчальні плани на філософських та економічних факультетах. Зокрема, ми вже маємо попередній досвід такої роботи

на своєму Факультеті, а саме читаємо вибіркового курсу «Філософія бізнесу» для широкого загалу слухачів та маємо магістерську програму філософсько-економічного спрямування.

Однак, основний акцент щодо подальшого розвитку цієї проблематики варто, на наш погляд, зробити саме на освітніх програмах для економічних факультетів. Адже сучасний фахівець-економіст майже не вивчає філософської складової економічної теорії. Здебільшого, він знає змістовну специфіку найпоширеніших теорій і, разом з тим, майже не враховує їхніх похибок та недоліків. Тоді як саме така аналітика для фахівця XXI століття є надзвичайно важливою. Від здатності професійних економістів мислити масштабно, а не «вузькопрофільно», багато в чому буде залежати майбутнє наступних поколінь. Адже критично мислячий економіст з креативним підходом до вирішення проблемних ситуацій є, на наш розсуд, ключовим трендом вже найближчого майбутнього.

Отже, *мета запропонованого круглого столу* – сформувати міжгалузеву платформу для обговорення проблем одного із сегментів сучасної гуманітарної освіти, яка, в умовах глобальної турбулентності, проходить через складний етап змістовних та методичних трансформацій. Зрештою, будь-яка гуманітарна освіта з необхідністю включає в себе таку дисципліну як «Економічна теорія», а будь-яка професійна економічна освіта є, перш за все, гуманітарною і тому має усвідомлювати ті світоглядні засади та ідеологічні принципи, які формують теоретичний фундамент сучасної економічної науки.

Отже, у контексті роботи круглого столу, заплановано обговорення перспектив подальшого розвитку методології сучасних економічних досліджень, зокрема у руслі створення необхідних умов для економічного прогресу сучасного українського суспільства. Тому дискусія не має вичерпуватися найбільш впливовими економічними теоріями та відповідною їм ідеологічною доктриною, і, відповідно, передбачає й альтернативні погляди на розвиток ідеологічних аспектів економічної теорії, які є адекватними соціально-практичним потребам нашої країни. Саме у такому контексті ми розглядаємо проблеми становлення креативної економіки, в тому числі й у руслі пошуку ефективних, економічно виправданих,

засобів вирішення екологічної проблематики, а також перспектив активного залучення теоретичного осмислення відповідного досвіду в освітній процес для економічних та неекономічних спеціальностей. Відповідно, запропонований круглий стіл має на меті, перш за все, аналіз проблем, які є актуальними для вдосконалення освітнього простору сучасного українського суспільства.

Тетяна Глушко

доктор філософських наук, доцент,

професор кафедри філософії

НПУ імені М.П. Драгоманова

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
Факультет філософії та суспільствознавства
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ
Лабораторія філософсько-економічних досліджень

МАТЕРІАЛИ

*I Всеукраїнського міждисциплінарного круглого столу
з філософсько-економічної проблематики*

*«ФІЛОСОФІЯ, ЕКОНОМІКА ТА ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ
У ПЕРСПЕКТИВІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ»*

(Київ, 5 червня 2020 року)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА

Факультет філософії та суспільствознавства

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

Лабораторія філософсько-економічних досліджень

МАТЕРІАЛИ

I Всеукраїнського міждисциплінарного круглого столу

**«ФІЛОСОФІЯ, ЕКОНОМІКА ТА ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ
У ПЕРСПЕКТИВІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ»**

(Київ, 5 червня 2020 року)

Київ

Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова

2020

УДК 1:330(378)
ББК 87.6:65
Ф-56

*Рекомендовано до друку Вченою радою
НПУ імені М.П. Драгоманова
(протокол № 11 від 25 червня 2020 року)*

«Філософія, економіка та філософія економіки у перспективі розвитку сучасної гуманітарної освіти». Матеріали круглого столу. 5 червня 2020 року. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. 72 с.

До збірки включено матеріали виступів та доповідей, підготовлених до участі у першому Всеукраїнському круглому столі «Філософія, економіка та філософія економіки у перспективі розвитку сучасної гуманітарної освіти». У представлених увазі читача текстах досліджуються методологічні проблеми сучасної економічної науки, феномен креативної економіки, соціально-філософські аспекти управлінської діяльності, соціально-практичне та ідеологічне значення феномену грошей, креативна складова господарської діяльності, а також кризові виміри сучасного капіталізму та деякі інші аспекти означеної проблематики.

Для всіх, кого цікавлять актуальні проблеми сучасних філософсько-економічних досліджень.

ББК 87.6:65
Ф-56

Відповідальний редактор доктор філос. наук, доцент Т.П. Глушко
Редакційна колегія: доктор філос. наук, проф. Н.Г. Мозгова; доктор філос. наук, проф. І.Г. Немчинов; доктор філос. наук, доц. Т.П. Глушко

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за зміст своїх текстів та точність наведених цитат

*Розповсюдження та тиражування без письмового дозволу
кафедри філософії НПУ імені М.П. Драгоманова заборонено*

ISBN 978-966-931-229-7
(електронне видання)

© Колектив авторів, 2020
© Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова, 2020

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY

Faculty of Philosophy and Social Science

CHAIR OF PHILOSOPHY

Research Lab for Philosophy of Economics

**«PHILOSOPHY, ECONOMICS AND PHILOSOPHY OF ECONOMICS
IN DEVELOPMENT PROSPECT FOR
MODERN HUMANITARIAN EDUCATION»**

Proceedings of the ROUND TABLE

June 5th of 2020

Kyiv

Dragomanov University Publishing House

2020

The Editorial Board:

Nataliya Mozhova – Dr. of Philosophical Sciences, Professor

Ihor Nemchinov – Dr. of Philosophical Sciences, Professor

Tetiana Hlushko – Dr. of Philosophical Sciences, Docent

«Philosophy, Economy and Philosophy of Economy in the Development Prospect for Modern Humanitarian Education». Proceedings of the Round Table. *5th of June 2020*. Kyiv: Dragomanov University Publishing House, 2020. 72 p.

ISBN 978-966-931-229-7

© Authors
© National Pedagogical Dragomanov
University, 2020

Наукове видання

*І ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ КРУГЛИЙ СТИЛ
З ФІЛОСОФСЬКО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ*

*«ФІЛОСОФІЯ, ЕКОНОМІКА ТА ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ
У ПЕРСПЕКТИВІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ»*

*Матеріали круглого столу
(5 червня 2020 року)*

THE FIRST ALL-UKRAINIAN INTERDISCIPLINARY ROUND TABLE

*«PHILOSOPHY, ECONOMICS AND PHILOSOPHY OF ECONOMICS
IN DEVELOPMENT PROSPECT FOR
MODERN HUMANITARIAN EDUCATION»*

*Proceedings of the ROUND TABLE
(June 5th of 2020)*

Тексти друкуються за авторською редакцією

Автор обкладинки – Т.П. Глушко

Підписано до друку 30.06.2020 р. Формат 60x84/16.

Папір офісний. Гарнітура Times New Roman.

Ум. др. арк. 4,42. Обл.-вид. арк. 3,32

Зам. № 074.

Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію ДК № 1101 від 29.10.2002. (044) 234-75-
87 Віддруковано в друкарні Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова (044) 239-30-26

ЗМІСТ

<i>Вступне слово</i>	3
Березінець І.В. Гроші як «цивілізаційний чинник».....	7
Власенко Ф.П., Левченко Є.В., Товмаш Д.А. Організаційна антропологія в структурі підготовки сучасного управлінця.....	10
Глушко Т.П. «Аналітика економічних процесів» як філософська освітня програма: досвід та перспективи.....	14
Гончаренко К.С. Криза сучасного урбаністичного капіталізму.....	18
Ілляхова М.В. Значення креативних індустрій у безперервному професійному розвитку науково-педагогічного працівника.....	22
Калита Т.В. Креативна економіка: між ринком і мистецтвом.....	28
Мозер М.Є. Креативна економіка у філософському аспекті глобальних викликів ХХІ століття.....	32
Мозгова Н.Г. Господарство як спосіб преображення світу (теоретичні розвідки С. Булгакова).....	36
Назаренко М.С. Стратегії «зеленої економіки»: соціально-етичні орієнтири.....	39
Немчинов І.Г. Ідейне підґрунтя кооперативного руху (біографічна розвідка з громадського служіння священика Михайла Ковальчука).....	41
Облова Л.А. Багатство цивілізації.....	48
Остапчук Г.О. Як можливе філософське обґрунтування економіки?.....	53
Пономаренко В.В. Філософські тенденції сучасної економічної теорії.....	55
Прокопчук Ю.О. Когнітивна наука, філософія та економічна теорія: стратегії практичної взаємодії.....	58
Русаков С.С. Спонтанний порядок арт-ринку.....	61
Шушкевич Є.М. Про один експериментальний простір для розвитку криптекономіки.....	65

CONTENTS

<i>Preface</i>	3
Iryna Berezinets Money as a «Factor of Civilization».....	7
Fedir Vlasenko, Yevhenia Levcheniuk, Dmytro Tovmash Organizational Anthropology in the Structure of the Modern Manager Training.....	10
Tetiana Hlushko «Analytics of Economic Processes» as Philosophical Educational Program: Experience and Perspectives.....	14
Kateryna Honcharenko Crisis of Modern Urban Capitalism.....	18
Maryna Illiakhova The value of creative industries in permanent professional development of scientific-pedagogical worker	22
Tetiana Kalyta Creative Economy: Between Market and Art.....	28
Maiia Mozer Creative Economy in Philosophical Aspect of Global Challenges for XXI Centure.....	32
Nataliya Mozhova Economy as a Way to Transform the World (Theoretical Studies of S. Bulhakov).....	36
Mariya Nazarenko Strategies of «Green Economy»: Socio-Ethical Guidelines.....	39
Ihor Nemchynov Ideological Basis of the Cooperative Movement (the Biographical Exploration of Public Service of the Priest Mikhailo Kovalchuk).....	41
Liudmyla Oblova Wealth of Civilization.....	48
Halyna Ostapchuk How is Philosophical Justification of Economics Possible?.....	53
Vitalii Ponomarenko Philosophical Tendencies of Modern Economic Theory.....	55
Yurii Prokopchuk Cognitive Science, Philosophy and Economic Theory: Strategies for Practical Interaction	58
Sergiy Rusakov Spontaneous Order of Art-Market.....	61
Yevhenii Shushkevych About One of the Experimental Spaces for Crypto Economic Development.....	65